

Горан
Станковић **ЛИТАНИЈЕ**

повеља

Горан Станковић
ЛИТАНИЈЕ

повеља

Едиција
ПОВЕЉА

Библиотека
ПОЕЗИЈА, ДАНАС
књига педесет четврта

Уредник
ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ

Горан Станковић

ЛИТАНИЈЕ

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ”
КРАЉЕВО
2008

На корици:

ЛИТАНИЈА 1

Спирала доброг расположења.
Бесмислено је све.
Значи, све је шала и комика.
Свега ће бити, јер свега је и било.
Када за то дође време.
Треба чекати, додуше без надања,
али уз наук: ходај по шуми, ходај.
Све је већ унапред изгубљено.
Оно што се добије дар је богова.
Значи и више него што
човек треба да се нада.
Очувати ведрину, младост тела и духа,
здравље, и све то спиралом
доброг расположења.
Ако је и очајничка, ведрина је узвишена.
Ведар човек осваја свет
и поражава непријатеље.
Побеђује себе, знајући да је сам
највећи свој непријатељ.
Све иде својим током. Посејано семе
ће израсти или неће израсти. Не
треба се мешати. Самоћа је ништа,
спирала доброг расположења све побеђује.
Усамљеност је темељ лукавости.
Буди лукав, витак, врло вешт,
и у опраштању и у одласку.
Паметан човек је онај хладне главе.
Не губи зато главу. Твој је живот.

ЛИТАНИЈА 2

Нема Бога. И пут до светла води кроз таму.
Кроз њу баш свако мора да прође.
Усамљен си на том путу.
Телефон више неће зазвонити,
и никакав глас више нећеш чути.
У мраку си. Без ичега. Без пријатеља и деце.
Љубави. Новца и смисла. Нема бога до бога таме.
Нема светла и нема снова.
А и тај сан када дође на очи,
само је чекање нечега што неће доћи.
Јер више ништа неће доћи.
Буди смирен као бог таме и чекај
оно што ће једино доћи и смирити све.
Свако је сам на путу смирења. Не чује се више
никакав глас, не види се никакво светло.
Несаница. Само је сан без снова гори.
Нема бога и мртав је. У мраку си
без ичега. На свом путовању крај ноћи.

Дошли смо путем из Трикале и скренули улево
од Каламбаке,
онда десно на раскршћу испред понора
и оставили кола на проширењу.
Нисмо се лако спустили до подножја,
још мукотрпније смо се пели
уз стену до манастира.
А тамо је чекала тишина коју сам тада, сигуран сам,
прерано чуо.
И ветар, и један поглед у тврду стену,
са трошног прозора.
Насмејали смо се. Помало смо се прибојавали
иструлелих подних дасака,
али поглед на тај трахит, на црни камен умирио нас је.

Још увек патим за цигаретом, за житаном,
у углу дворишта,
на клупици. Испод платана. Једног јединог.
То би био грех. Издржи, човече! Још овај пут,
а онда ће све бити много, много боље.

ЛИТАНИЈА 3

Овде више не можеш да останеш.
Овде више ничега нема за тебе.
Досада и беда. Страх. Одавде мораш
да одеш. Празно је овде и досадно.
Овде више нема ничега за тебе.
Нема пријатеља ни новца. Ни жена.
Овде више нема живих. Само оних
има који још нису помрли. Умрећеш
и ти, ако одмах не одеш одавде.
Мораш да одеш. То је једини
савет који ти дајем.
Који ти не треба, јер сам знаш:
овде не можеш да останеш.
Одавде мораш да одеш. Сам и без ичега.
Али – да одеш! Јер ћеш овде
да умреш. Ако останеш.
Одавде мораш да одеш. Одмах.
Овде више не можеш да останеш.

Прошли пут сам купио читаву врећицу брикета,
и трајала је
целе године. Мириси су се разлегали, душу ми
смиривали.
Моја колекција тамјана нараста, она је упућена
страху. Проћи ће и мој живот, сада то знам.
Добио сам многа обећања, и ви сте добили многа обећања.
Нисмо срећнији, ни паметнији. Хладно је за
ово доба године.
Убице и потказивачи су подигли главе, њихове очи
у мраку сјаје.
Човек би да их са себе стресе.

Нисам ни слутио да ће све бити оволико
компликовано.
Мислио сам на ветар који разноси бронзано лишће
по зараслим стазама.
Та лепота ми измиче. Не знам где ћу ни куда ћу.
Као псећа сенка ме прати то бучање које допире споља,
као лавез су сати. Ишчекујем далеко писмо,
ближи ми се педесета, време је да се крене.

ЛИТАНИЈА 4

Тишина је около и у тишину ћеш се претворити.
Нико ти није потребан, не дозволи да ти ико
буде потребан.

Људи су немилосрдни и издаће те, тек да знаш.
Људи су сурови
и превариће те, из хира тек. Они ти нису потребни.
Претворићеш се у тишину, и телефон неће звонити,
и мир ће бити у теби и посвуда око тебе.

Неће бити лако, знај.

Треба да издржиш, када губљење узме маха.
Треба да поднесеш то приближавање онога
чему само ти можеш да даш лице. Тада се сети
да ће те сви издати или су то већ урадили,
да заправо ништа не добијаш,
већ само мало раније губиш.

Јер нико ти није потребан, тишина ће бити
унаоколо, смејаћеш се, сећајући се
болова које си имао.

Не дозволи икоме да ти буде потребан,
издаће те и превариће те.

У тишину ћеш се претворити, и срећан нећеш
да будеш. Ни несрећан. Тек помало ведар.

Мир ће бити посвуда. Треба да
издржиш. Нешто ће већ доћи, нека утеха.
На крају, утеха тишине.

Поново сам читао Сенекина писма
и одједном нисам схватао зашто сам заборавио
ту Матичину књигу. Нисам Сенека,
а ни Луције да ме неко саветује, властито
писмо јесам, упућено у ништа, у свет
који ће живети после мене, у коме више нећу
дисати. Неко сам ко одлази.

Хладно је за ово доба године.
Лето ћу провести на топлом мору,
читајући жуте књиге. Поново ће стићи јесен.
Нећу бити срећнији, то не! Пажљиво ћу
пробрати књиге које носим на песак
покрај грчког мора, песак слан и сув.
Тамо могу прочитати Сенеку,
и на тераси собе, уз *παυσανίας* и домаће
вино, коначно схватити Писма
пријатељу. Да. Тако је.

ЛИТАНИЈА 5

Ој, старост и самоћа те муче, сада више него
када буду ту. Сада се само смеју и говоре ти
да си ништа и да неће бити ничега више. Ој, како је
тешко поднети то губљење, када можеш да видиш
и напред и назад. Знам, касније биће лакше.
Јер ниједна киша не траје до подне,
нити олуја васцели дан.
Свет који нас мучи зна да се смири,
баш када је најтеже.
Тако би ти сада требало неко смирење, да поднесеш
то губљење, када те преплављују сећања и наде,
јер биће времена, за тебе, као и за мене,
биће времена, али не сада. Јер сада су непријатељи ту,
дишу за вратом, борају лице и чекају.
Четири непријатеља.
Старост и самоћа. Још више: наде и сећања.

ЛИТАНИЈА 6

Сада је мрачно и тихо, као претеча
коначне таме. Али таме препуне покрета, немира,
који те муче, киње, пробадају.
Немаш више шта да кажеш.
Твоје је царство сада.
Истрошио си се и уморио. Брзо, пребрзо.
Сви су те оставили у мраку и тишини.
Као да наговештавају, као да су препознали
твоје црте лица. Међу мрачним ликовима
који надлазе да те муче, киње, пробадају.

Однекуда (откуда?) испред мене... ма сањао нисам...
она, толика лепота... ни дисати ми не да.
Све даље видим,
све боље видим, ништа ми промакло није.
Све сам видео
а преостала је од свега лепота... и плач. Моје се лице
хлади, моје се лице кочи, ни реч ја више не бих...
У онај касни сат када је за све прерано,
а тако, тако потребно, дођоше неке битанге
на књижевно вече.
Напољу је било нежно, унутра су се људи љубили,
пуцкетало је пиће на све стране.
Никада мирнији сан није био тако превртљив,
као када смо остали суви у ноћи.
досадни странци у ноћи...

ЛИТАНИЈА 7

По први пут време осећаш као откуцај срца,
ударац у грудима усред даха.
Време пролази и све је касније,
за тебе, за нас, касније и за мене.
Причувај се искушења које доноси протицање,
журба, трагање за нечим, треперење.
Време пролази и проћи ће, као страх,
остаћеш само ти, када све буде
и деси се, остаћеш, на самом крају,
само ти, мали човече. У теби ништа не пролази,
као што дамарање не стаје, ти мукли
удари у грудима. По први пут, усред даха,
чуо си ударац. Много удараца, слушај их само,
мали човече, слушај их. Јер све док је њих,
за тебе време неће постојати.

Смрдљиви старац је размотао марамицу.
Шта смо очекивали, па, не знам.
Лепоту неку, накит блистави, похабане новчанице,
сјај неки, ван обзорја нашег света?
Неко ће морати да окаје сву ту крв.
Хладно је за ово доба године.
Превише је, дабоме, људи око нас. И све нас је мање.
Демографија је судбина, кажу они мудрији, али знамо
да више никада нећемо бити тако млади,
да сањамо слатку ружу.
Хладно је за ово доба године, једва да земља штрчи.
Видео сам анђела, није прозборио ништа,
сијао је, горео је, очи су му биле страшне.
Хладно је за ово доба године и волим да посматрам
снег са оне стране прозора, час овакав, па онакав.
Неки глас ми тад шапне у срцу и знам
све о теби и мени, баш све о теби и мени.

ЛИТАНИЈА 8

Никада ништа не почиње, никада
се ништа не завршава.
Између само је бол.
О човече, чудан је живот.
Чудан је свет.
Нејасан је.
Ништа што је почело није се завршило
и ништа што се није завршило није
отпочело.
Треба да издржиш, човече, само то.
Мада је тешко, добро знам.
Ипак, све је тако чудно
и има чудан ритам.
Почетак, завршетак, па онда почетак
после кога опет можда следи завршетак.
Није ти дато да све схватиш,
човече. Или ти је дато тако мало,
на длан једне руке би стало,
и лаким, топлим дахом одувано.
Ништа, ништа није почело, никакав
завршетак није уследио.
Издржи, човече, ту бол.
Чудан је, нејасан свет.

Падао је снег, скоро непокретно,
А следећег дана је сијало сунце.
У пролеће пљушти, а лети одлазимо
у Грчку, страдом кроз Македонију.
Боже, каква је то лепота, док гледамо
низ пусти дрворед туја, док седимо
на манастирској клупици, када се присетимо
дима цигаре, дима који тако, тако годи,
а не пожелимо, ту у тишини, ништа више.

Ситну књигу од жалости пишемо,
хтели бисмо да будемо
сами у свету том. Дишемо тек у празним
собама. На врху тог попадалог камења,
у маленој башти од цвећа је крст.
Једини који још можемо поднети.

ЛИТАНИЈА 9

Ој, старост ми чучи за вратом, и самоћа чека
пред вратима, као мачка.
Лева рука ми се искренула на леђима.
Огледало ми је сломљено.
Смрт ме је претворила у горчину.
Моје време је прошло.
Не, није прошло још, али је тако тешко да поднесем
губитак од свега већи, губитак наде.

Гомила је губитак наде. Људи су ту само да мало сметају.
Старост је губитак наде, и гомила је губитак наде, па био
у самоћи по цели дан. То није важно.
Губитак је само важан, а он долази на крају,
када више ништа не можеш, ни да се помолиш,
увек долази на самом крају,
ни да завапиш, ни да прокунеш.
Увек долази на крају.
Губитак и промашај увек долазе на крају,
када нема наде. Усред горчине.
На свачијим уснама.

Вратићу се у манастир Свете тројице, бар још
једном до краја живота. И бар још једном прочитаћу
Вечни људски дом Клифорда Сајмака. Можда ће то
бити нови превод, можда ћу и саградити Идеалну кућу
баш у Грчкој, замак у који ћу се склонити
на време. Сваком дође смртна ура.
Српска лепота. Накривио шајкачу, уз цилик, па шта!
Сада више ништа не желим и зато сам смирен.
Дошао сам да објавим. Сцена је јако осветљена
DJ-ем. Пастрмке и вино. Одрећи ћу се свега таман
на време, пре но прорекнем крај.

Дођоше неке битанге на књижевно вече
у онај касни сат
као да је цео свет пред њима.
А ми остали, ћутали смо. Зашто?
Напољу је било бучно, девојке су се
смејале, пуцкетало је на све стране.
Никад мирнији сат није био тако, тако
превртљив, остављајући нас сувим у ноћи.
Досадни, суви странци у ноћи.
Досадни странци у ноћи.

ЛИТАНИЈА 10

Као крокодил преживео си
велике промене нетакнут, човече.
Видео многа помрачења јасно као по дану,
човече. Још увек стрпљиво
чекаш, човече, који си преко света
али припијен уз ово овде.
Овде више нема живих,
само оних који још нису умрли,
и човек који стрпљиво чека,
мудро чека, велику промену
када ћемо бити слободни, да
будемо шта желимо, далеки човече.
И ја желим само да будем човек,
далеки човек преко света,
и са својом женом да гледам небо
и далеку земљу, тамо преко света.

Гледао сам куће како тону у воду
и углове који се руше и повлаче црвљиву чамовину
и црепове, над којима је много година стајало небо тешко.
Само је ветрић хујао кроз башту, повијајући
траву и заседе.

Сада ваља отићи.
Док се нико не испречи.
Док се нико не досети.
Док још могу да гледам.

ЛИТАНИЈА 11

Одлазиш, одвајаш се.
Траг не остављаш више, сећања
више нису твоја, језик си заборавио.
Ни да гледаш више не можеш, досадно је.
Већ знаш све шта ти је у глави.
Ничега више нема, и никога више нема.
Хладиш се, кочиш се.
Лице ти се замрзава, тупо око себе
посматраш. Ничега више нема.
Одвајаш се и чезнеш.
Не знаш за чиме, јер чежња је пука
забава када ничега више нема.
Никога више нема. Лице ти се смрзава.

На пусто острво крећем сада,
да спавам тамо и да сањам.
Овде сам упознао кораке и потрошио сва лица,
ни имена ни броја им не знам.
Доста је било! Треба поћи. Ближи се педесета.
Пешчана плажа ће бити овдашњи континент,
нека стена у дохвату ока ко Проклетије,
и дан ће бити дуг а тек ноћ...
Такво небо сам видео у клисури, такво небо
над последњим данима, и оним првим,
што походише ме, и објавише се, све играјући тамо
и овамо, тај танго на углачаном песку.

ЛИТАНИЈА 12

Ниси више овде, ма шта рекао.
На прагу си, већ си закорачио
и нећеш повући ногу. Неко светло ти већ
блиста, зеницама прија. Неким другим језиком
већ говориш. Друга сунца неће овако сијати,
ледено је са њима. Негде већ спремају
вино у рано јутро, бистро море и доручак под
маслинама, а цип је у сенци. Овде је све
прашњаво и некако тужно. Остајте ми овде.

Онакве тишине, онакви ветрови!
Не мислите ваљда то да упоређујете?

Срећа је надошла, у тишини пред угаслим телевизором.
Неко из суседног стана је певао,
чуо се прасак ауспуха.
Затим опет мир, нетакнут, спокојан,
као вече пред сутрашњи дан на тркама.
Страха је нестало ако га је икада било,
ако није био тек кашљуцање прехлађеног неба.
По споредним путевима Србије пролазимо,
ближи се педесета, а тада ваља кренути на пут.
Долином Калне, кроз сва она чудеса.
Избити на магистрални ка Пироту,
а онда ка Старој, до оних викендица чудних
између стена и воде.
Посматрај, сине, само посматрај!
По споредним путевима, по зараслим стазама, крећи се!
Крећи се! Јер срећа је надошла, ваља кренути.

Видео си светлости на југу.
Твоја тојота је брујала на путу ка југу.
Све си мањи, све чуднији, колико кошта тај пут?
Сањао си о одласку, сада путујеш.
Не знам шта ће са тобом бити када стигнеш.
У било које доба дана, није важно.
Било где, није важно.

Мируј срце, одлазак нам следи! Мукло брекћући,
тојота се пењала на златне, бакарне
и зелене падине Јелашнице,
кроз шумарке које данас није видело ниједно око
кретали смо се.

Лепо нам је било. Све је чекало.
Замишљао сам земљу без људи.
Замишљао сам онај шумарак десно од пута,
са светлином сунца на лишћу,
без мене.

Прошли смо поред њега, па наниже, кроз пропланке.
Шуме, у брдима, или оне које окружују језеро.
Стабла поред воде,
зароњена у воду, шуме на падинама
тешко проходних кланаца.
Шуме кроз које се пролази. Мислите о томе.

ЛИТАНИЈА 13

Три су пута одавде, пријатељу.
Један са ветром завија око куће, и док јењава,
оставља ледено вече у које не желимо да крочимо.
Пусте улице којима више не желимо да корачамо.
Други сав у паковању и нервози који не осећамо,
али ред је, мора се овај пут показати добро знано лице.
Последњи жуди на неком другом месту и са смешком
који људи тумаче као слабост или наду, измиче,
мигољи се
из погледа, из очне жижке, тамни у паузама довикивања.
Хеј, хеј, али то више нису звуци које чују човекове уши,
то су сићушне празнине које насељавају празно место.

ЛИТАНИЈА 14

Зимске магле су ти у костима и дани
постају дужи, хладнији. Када те у возњи
ухвати грч у десној нози, помислиш како
је добро што више не пушиш. Ако си се плашио
глувог телефона када дође сутон,
сада се са муком јављаш.
Престао си да мрзиш људе.
Поглед са оног места, још мало напред,
видиш ли сада, више значи од милион мојих
речи и бар једне твоје. Острва ти насељавају
сан и нећеш се више пробудити. Острва, острва!
Острва у мрежи која се расплиће и конци
лепе за твоје прсте. Кроз очи ти тече тешка,
уљаста магла. Када размахнеш главом,
видиш јасније, чистије. Острва!

Враћамо се увек дужим путем, дивним споредним путем
Србије. Преко висоравни Плоча
па долином Јелашнице, ћутимо тада,
или покажемо које дрво, па онај шумарак, а све блиставо
и у бојама. Посматрај, мали човече, само посматрај!

Крст на небу, жудњу за југом.
Страх од гомиле, слутње давне.
Неколико симбола још, у којима живимо,
још књига од којих заспимо.

Пробудићемо се, младих костију,
расанићемо се, што смо даљи,
ускликнућемо, негде другде,
па макар нам било последње!

ЛИТАНИЈА 15

Човек и добро да живи, умире.
И други се рађа.
Наше је само за живота;
ускоро ћеш бити само прх,
само сен и само празна реч.
Ово није стил, твој живот је другде.
Одлазиш у земљу без карата.
Само две ватре у човеку пламте,
а оне су нада и одлазак.
Демографија је судбина, наша деца
је мотористика њена.
Ово није ни место ни време,
твој живот је негде другде.
Само сен и празна реч,
да би народ победио, политика
мора да изгуби, рекао је Шварценегер.
Страшна, страшна птица, живушћа некада
у Немачкој, изумрла је пре нас,
људи моји! А твој живот је негде другде.
А човек умире, и добро да живи.

Са праском, као гавранов крик у дубини,
уз штроптави прхут снега,
пала је грана. Слеђени мост преко слеђене реке.
Знам да ћу отићи, и да ће људи остати,
а да ће и они отићи.
Знам да ове шуме више нећу видети, осим, осим
можда у пролеће.
Знам да су ово били срећни дани.
Знам да су ово били дани
смеха и снега. Море од камена, брод од папира,
једро од оловке,
остало ми је све то недоступно, јер вратио сам се,
ер вратили смо се.
Сазнали смо лепе тајне на путовањима,
били у собама у којима више
нећемо бити. Полагано ћемо заборављати,
ер заборав је исто што и
опроштај. Јер се грана сломила од набреклог снега,
од тог прохладног
ништа и пала, уз музику шуме, тако чисто,
тако прецизно, тако ведро,
да смо осетили налет хормона, чист ударац либида.
Ни човек ни жена, не могу да погледају на
новорођенче, а да им
не буде драго. Погледај ме, одазови се.
Сада знам да ћу отићи, и да ће људи отићи.

ЛИТАНИЈА 16

Писао је о животу које се ових година с људима
губи у недоглед.
И острва, острва! На којима се човек осећа слободно.
Срећна острва на којима чили још неумрлих
диносауруса рика метална,
иако поносан власник био сам, оног Тојотосауруса.
Мируј срце, одлазак тек следи!
Ка пешчаним плажама подно сеновитих
шума, ка стазама од светла подневног које
неумољиво води чаши
доброг густог вина
и вечерње цигаре. И ка сновима, не треба
заборавити, оним
божанственим сновима о слави,
сјају и вечности, о којима се некад приповедало
удвоје плакало, утроје
шапутало.
Мируј срце, одлазак тек следи! На острва, на острва!

Нико није несрећан док гледа Сатурн.
Усамљени су храбри, усамљени су срећни.
Видећемо слике разне,
али никада нећемо знати о чему то говоре.
А о чему би, увек о истом,
сине мајчин, јер знаш само
раздрагану гомилу, где у главу удара!
Прођосмо кроз гору јаворову, можда друга беше,
не знамо, нађосмо девојке, не знамо чије су,
стадосмо на ногу, не знамо на коју,
наста вриска, не знамо одакле.
Молите се да Господ наш
опрости грехе нашим вођама,
јер велики бездушници то беху.
Наше беше, наше је прошло.
Тамо где се у полумраку градова
сиромашна племена клањају
својим бучним боговима.

ЛИТАНИЈА 17

Господе, колико људи! Ма утркују се ко ће пре!
Негде је све изгубљено, иако човек не може
а да се не осмехне
када угледа новорођенче. Али ваљда женама ни
мушкарчев уд није
занемарљив!
Колико људи! Потражиш своје име а већ је ту
маса унесрећених,
умрлих, најављених,
насмејаних, непознатих. И сви са твојим именом.
Као планета ванземаљаца са Дискаверија,
па сада мораш да смишљаш
везе међу њима, пардон, вама,
да чупајући косе прежвакаваш
све те упоредне животе. Колико људи! Колико звезда!
Кроз црну рупу да закорачимо, у тунелу мрачном!
Отвори нам се
тако, о људи, црна рупа у тунелу мрачном, и
нема нас, нема више.

Бежим са овог места, превише је људи,
гужва и бука њина начисто ме слуди,
себи не могу доћи – јер – колико људи!

На низбрдици, тамо стоје људи за један дан,
на низбрдици.
Људи за један дан! Они тамо стоје. Снег пада, киша пада,
и дува леден ветар. Таласи ударају
о камене плаже нашег малог
острва. Инсталирали смо соларне колекторе,
али је сунце некако
шкрто.
О, какав само ветар дува! Лети одлазимо у Грчку,
зимујемо на трговима балканских градова.
Живимо нека своја времена,
дубоко дишемо.
Точкови разгрћу гомилице јесењег лишћа,
а тада знамо да се завршава један дан,
и један уздах нам се отима.
Путовања, путовања! Да се живи, да се сања.
А они тамо стоје. Непомично, сулудо,
као да су стубови сами,
као да ће све да спасу, у сумњама, слабостима.
Све ће нас помести велики талас.

ЛИТАНИЈА 18

Знамо и превише једни о другима.
Није то добро.
Нека тајна мора да постоји.
Нисмо на располагању, нисмо за читање,
баш увек, баш за сваког, зар не?
Нека тајна је увек добра.
Наклоним се, наклониш се, речи нам више
нису шупље, јер ко зна – када ћу поново
да ти видим очи? То је добро.
Знамо и превише. Није то добро.
То узбуђење, тај метеж, та бука,
када наиђу безбројни људи,
који долазе да ти сметају,
затећи ће те како спаваш.
Послушај ме, послушај мој савет.
Свет је као осушено дрво.
Наклони се, наклонићу ти се.
Отићи ћу да не сметам.

Неће нас нико пробудити
из дубока сна. Као да смо ружни, багави пси.
Држава ни да се осврне, она гази по лешевима.
На прозорима нема ролетни, камиони прекопута
кипују црвенкасту земљу, не, заправо, ломљену циглу
и црепове. Нисмо ни срећнији ни паметнији,
откада живимо под беличастим небесима.
Порезници и министри, али не видимо људе.
Нико неће помоћи, нико нас неће пробудити.
Нисам сигуран, али као да нам и жене окрећу леђа.
Огледало нам је сломљено. Горчина нам је
испунила срце.
Нико и ништа у Нишу и Београду.
Наше време је прошло.

ЛИТАНИЈА 19

Данас је много људи на овој земљи.
Када прелиставамо књиге или негде путујемо,
видимо колико је земља лепа.
Када је гледамо одозго, као птице,
видимо колико је земља лепа.
Оне облаке над планином и одсјаје вечерњег сунца
на врховима гледали бисмо дуго, јако дуго.
А онај шумарак са лишћем у бојама јесени,
мами нас, да одахнемо од пута.
Захвални смо због свега,
јер видимо колико је земља лепа.
Када је гледамо са пута који нас
некуда води, видимо лепу земљу.
Захвални смо због тога.

ЛИТАНИЈА 20

Још корак или два, још година или две.
На столу је чаша вина, а бука са улице је страшна.
Увече засветлуца град, иза толико звездица
брда леже мрачна и тиха. Она имају очи.
Још годину или две, лежаћу на њима
и ћутати. Јер за мене је... замаћи у брда
и ћутати. Бука са улице је грозна, никако не престаје.
Раскидано царство, од превише халабуке.
Краљевство углачаних страхова.
Ларма са улице не јењава, она слави, она слави.
Још степеник, још један корак. Или два, можда.
Јер за мене је... заћи у шуме и гледати. Царство
углачаних страхова испред нас светлуца.
Још година или две.
Брда имају очи. Она леже тиха, на њима се ћути.
И гледа велики свет са врха. Она имају очи.

Видео сам свет другачији од овог:
тих, далек и усамњен.
Возио сам преко Плоча у тишини, да избегем
Просек и тунеле
у којима се обрушавају вода и ситно камење.
Пут је водио кроз шумарке, висоравни,
удолине и превоје.
Па около брдашца и низ косине.
Час је пут ишао уз брег, час низ брег,
па кроз праву шуму.
У шумарку су певале птице, сунце је љуљало светле
колутове, дрвета била огромна;
у шумарку је било дивно, најдивније.
Камење се смењивало са пољима,
пронађе се и покоја *Ramonda serbica*.
Жалфија, врес, врисак и тамјаника,
лако се, наравно, уберу. Камене колоне,
пусто млеко јутра,
ка зараслим стазама поглед чезне, не умири га више
нико. Мало људи, много вредности,
написано је у анархистичком кувару
за посне дане.
Жао ми је, жао ми је, туђински радио свира
класичну музику на обали сивог, хладног мора,
ја сам нови човек, жена и ја слушамо целе ноћи,
ја сам
нови човек, одазови ми се, кодексу вечни, одазови
ми се!

ЛИТАНИЈА 21

Као они који су изван света,
као они који плачу над нама,
као они који имају вечни живот,
а брижни су, и у срцу тугују.

Нека нас покрене оно што од
себе само наговештај даје,
нека нас умири само оно што
далеко је, чудно је, ван века.

Нека нас далеки сан однесе на пут,
биографија нам празна, пијанка грозна,
ништа нас више не задржа овде, отићи
некуд далеко, далеко, мора се, људи!

БЕЛЕШКА О ПЕСНИКУ

Рођен 1958. у Нишу. Од 1989. до 1999. године био је уредник књижевног часописа „Градина” и истоимене издавачке куће. Од 1999. надаље бави се свакодневном културном праксом у Нишком културном центру.

Пише поезију, прозу, есеје, приказе и критику. Објавио је 7 књига поезије, 2 књиге прозе (у коауторству) и један роман. Један од покретача алтернативног књижевног покрета „Физизам” почетком осамдесетих. Од 2004. колумниста „Политике” за Интернет и дигиталну културу.

Добио је Просветину награду за књигу „Terra incognita” (1997) и награде „Бранко Миљковић” и „Печат вароши Сремскокарловачке” за књигу „Четири доба” (2000).

Члан је Српског књижевног друштва.

У ОВОЈ КЊИЗИ

- 5 Литанија 1
- 6 Литанија 2
- 7 (Дошли смо путем из Трикале
и скренули улево од Каламбаке...)
- 8 Литанија 3
- 9 (Прошли пут сам купио читаву врећицу
брикета, и трајала је...)
- 10 Литанија 4
- 11 (Поново сам читао Сенекина писма...)
- 12 Литанија 5
- 13 Литанија 6
- 14 (Однекуда (откуда?) испред мене...
ма сањао нисам...)
- 15 Литанија 7
- 16 (Смрдљиви старац је размотао марамицу...)
- 17 Литанија 8
- 18 (Падао је снег, скоро непокретно...)
- 19 Литанија 9
- 20 (Вратићу се у манастир Свете тројице, бар још...)
- 21 (Дођоше неке битанге на књижевно вече...)
- 22 Литанија 10
- 23 (Гледао сам куће како тону у воду...)
- 24 Литанија 11
- 25 (На пусто острво крећем сада...)
- 26 Литанија 12
- 27 (Срећа је надошла, у тишини
пред угаслим телевизором...)
- 28 (Видео си светлости на југу...)

- 29 (Мируј срце, одлазак нам следи! Мукло бректући,
тојота се пењала на златне, бакарне и...)
- 30 Литанија 13
- 31 Литанија 14
- 32 (Враћамо се увек дужим путем,
дивним споредним путем...)
- 33 Литанија 15
- 34 (Са праском, као гавранов крик у дубини,
уз штроптави прхут снега...)
- 35 Литанија 16
- 36 (Нико није несрећан док гледа Сатурн.
Усамљени су храбри, усамљени су срећни...)
- 37 Литанија 17
- 38 (На низбрдици, тамо стоје људи за један дан,
на низбрдици...)
- 39 Литанија 18
- 40 (Неће нас нико пробудити...)
- 41 Литанија 19
- 42 Литанија 20
- 43 (Видео сам свет другачији од овог:
тих, далек и усамљен...)
- 44 Литанија 21
- 45 Белешка о песнику

Горан Станковић

ЛИТАНИЈЕ

Едиција

повеља

Библиотека
ПОЕЗИЈА, ДАНАС
књига педесет четврта

Уредник и рецензент
ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ

Издавач
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ“
КРАЉЕВО

За издавача
ДРАГАНА ТИПСАРЕВИЋ

Главни и одговорни уредник
ГОРАН ПЕТРОВИЋ

Оперативни уредник
АНА ГВОЗДЕНОВИЋ

Секретар Уредништва
ВЕРОСЛАВ СТЕФАНОВИЋ

Ликовна опрема
ДРАГАН ПЕШИЋ

Штампа
АНАГРАФ
Краљево

Тираж
500

Краљево
2008

